

Historie počátků evangelického sboru v Hořicích

(do ustavení samostatného sboru)

Počátek evangelické práce ve zcela ještě katolickém městě nastává až devadesát let po vyhlášení Tolerančního patentu z roku 1781. To se v roce 1871 začali scházet první bratři a sestry katolíci po rodinách ke společnému čtení Písma svatého a různých evangelických knih, které získali. Postupně nabyli přesvědčení, že chtějí být evangelíky, a přestoupili do Reformované církve. První dva byli sochař Josef Vondráček z Hořic a Jan Věchet, šafář ze Sobčic. Netrvalo dlouho a první veřejné evangelické bohoslužby vykonal 25. března 1871 v bytě paní Vondráčkové farář Emanuel Havelka, konsenior v Libštátě. Hned ze začátku se ukázalo, že byt ke shromážděním nestačí, a proto se další bohoslužby už konaly v hostinci "U města Plzně" v Jičínské, dnes Havlíčkově ulici. Druhým farářem, který sem zajížděl na služby Boží, byl farář Josef Dobiáš z Bukovky. A třetím diasporní kazatel Josef Šára z Hronova. První kroky vznikajícího sboru a duchovní správu vedl farář Emanuel Havelka.

25. června 1874 byl do Hořic dosazen František Ladislav Valenta, kazatel na stanicích Přelouč, Pardubice a Heřmanův Městec. Od tohoto roku počítáme svojí sborovou historií. Bydlel zde v Hořicích a obsluhoval ještě kazatelskou stanicí v Sobotce. Za Valentova působení se evangelíci začali scházet v domě číslo popisné 499. Finančně tohoto kazatele vydržovala Skotská kontinentální misijní společnost. Při svém příchodu do Hořic už nebyl kazatel Valenta zcela zdravý a za půldruhého roku 16. prosince 1875 zemřel na ochrnutí plic.

Avšak práce pokračovala jako před jeho příchodem. Přijížděli sem postupně již zmínění faráři Havelka, Dobiáš a Šára. A sbor vyhlížel dalšího kazatele, který by tu trvale pracoval. Ten přišel po roce v adventu 1876. Byl to František Dvořák a pracoval zde jako superintendentní vikář sboru Klášter nad Dědinou. Za dobu jeho jeden a čtyřiceti letého působení byly položeny a upevněny základy sboru, který ještě za jeho vedení byl vybudován.

Mocný impuls pro další vývoj byl rok 1881, tedy sté výročí od vydání Tolerančního patentu. Farář Dvořák navrhl sboru, aby založil fond na stavbu vlastní modlitebny. A sám přivezl do tohoto fondu z libického a semonického sboru téměř 140 zlatých. Za dalších sedm let sbor sebral dalších 2.000 zlatých. A tak mohli naši otcové v roce 1888, tedy před 125 lety, koupit rozestavěný dům, naši modlitebnu, od podnikatele pana Horkého. Jeho žena byla evangeličkou. Na koupi si vypůjčili další peníze z banky, 5.000 zlatých. Byla to vysoká částka, ale vše díky Bohu, díky své obětavosti a štedrosti dárců zaplatili. Téhož roku 1888 byl 2. února František Dvořák instalován za faráře a o svatodušních svátcích 25. května se Dvořákovi přestěhovali do bytu v budově modlitebny. A 1. července se konaly v modlitebně první bohoslužby.

Za dva měsíce 2. září bylo slavnostní otevření za velké účasti lidu. Před vstupem byla dřevěná slavobrána s nápisem "Vítejte nám." V 9.00 hodin byly bohoslužby. Zahájení a posvěcující řeč vykonal superintendent Jan Veselý z Kláštera nad Dědinou na text Izaiáše 66,1: "Mým trůnem jsou nebesa a podnožím mých nohou země. Kdepak je ten dům, který mi chcete vybudovat?" Po něm kázal Emanuel Havelka z Libštátu na text 1. epištoly Janovy 1,3: "Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem." Na nádvoří mezi modlitebnou a zahradním domkem kázali Karel Nagy ze Semonic a Bohumil Mareš, farář z Přelouče. Kromě výše jmenovaných bylo přítomno dalších šest farářů, někteří hořičtí učitelé a okresní starosta pan Petr Erban.

Po této akci se sbor upevnil a za dva roky v roce 1890 už měl 100 duší a průměrná účast na bohoslužbách byla 50 účastníků, o svátcích 80. Ještě tento rok, po 16 letech sborové práce, byla 15. dubna 1890 výnosem c. k. vrchního církevního rady ve Vídni prohlášena kazatelská stanice v Hořicích filiálním sborem Evangelického sboru helvetského vyznání v Semonicích. Tím jsme od sboru klášterského přešli pod sbor semonický a zůstali pod ním ještě 38 let. Od roku 1890 má sbor po celou dobu staršovstvo. Prvním kurátorem byl zvolen František Procházka z Nových Smrkovic.

V roce 1909 byla modlitebna přistavěna směrem do zahrady a budova tak získala současné rozměry. Bohoslužebná místnost byla rozšířena.

Ve třetím roce první světové války 28. července 1917 zemřel druhý farář František Dvořák. Po jeho smrti byl sbor opět obsluhován zejména ze Semonic a z Hradce Králové. Po skončení války sem přišel třetí farář František Novák. V prosinci 1918 na Generálním sněmu ve Slovanském domě v Praze se sloučily reformovaná a luterská církev a vytvořily církev novou, která později přijala název Českobratrská církev evangelická. I v té době jsme byli filiálním sborem Semonic.

Po roce 1920 nastalo přestupové hnutí pod heslem "Pryč od Říma." Katolíci odcházeli ze své církve k evangelíkům a do církve československé. Došlo tak ke značnému posílení a rozšíření sboru. V roce 1925 zakoupil sbor dům naproti číslo popisné 870, což je až do současnosti fara. Tím byla uvolněna celá budova modlitebny pro bohoslužebné účely, farář s rodinou se odstěhoval na faru. Ale František Novák odchází 21. února 1926 z Hořic do Prostějova.

Za půl roku 1. září 1926 přišel do služby sboru Josef B. Souček, významný novozákoník a budoucí profesor na teologické fakultě. Ale působil zde jen do 15. srpna 1927.

Ale už za 16 dní, 1. září téhož roku přišel pátý farář Josef B. Jeschke, další budoucí profesor pražské teologické fakulty. Za jeho působení se 13. ledna 1928 sbor zcela osamostatnil a stal se po 54 letech existence farním sborem.

Z Hořic byly obsluhovány kazatelské stanice v Jičíně, Novém Bydžově a Dvoře Králové nad Labem. Pro srovnání: V Jičíně byly první evangelické bohoslužby 25. března 1878, deset let před zakoupením naší modlitebny. V Novém Bydžově až za dalších 20 let, 16. května 1898. Tato naše kazatelská stanice se osamostatnila za Druhé světové války v roce 1941. Ve Dvoře Králové se první evangelické bohoslužby konaly 15. srpna 1901.

Oldřich Nekvinda, kurátor FS ČCE v Hořicích